

BEVEZETŐ TANULMÁNY

az Interreg Szlovákia-Magyarország Együttműködési Program Kisprojekt Alap
keretében, az SKHU/WETA/1901/4.1/301. sz. LIBLAB projektben végzett
módszertani munkához

Az irodalomtanítás válságban van – mondogatjuk előszeretettel évtizedek óta. Évek óta szomorúan tapasztaljuk kollégáinkkal együtt, hogy a diákok egyre nehezebben kerülnek közel az irodalomhoz, az irodalmi művekhez. Ám közben alig-alig történik említésre méltó változás. A magyar iskolák 95 %-ában ma is az irodalomtörténet az úr, a lineáris és életrajz alapú magyartanítás uralja a hétköznapokat. Miközben azt sem akarjuk észrevenni, hogy tantárgyak presztízssorrendjében lassan sereghajtóvá válunk.

Éppen ezért hozott nagy fordulatot oktatási gyakorlatunkban az élményközpontú irodalomtanítás: új megközelítéssel, új módszerekkel, új ötletekkel új távlatokat nyitott az irodalomoktatásban.

Az elmúlt másfélszáz év megszokott, és szinte egyetlen taneszköze az olykor szentírásként kezelt tankönyv volt. Az irodalomtankönyveknek ezt a szerepét – hogy egyetlen lehetséges véleménynek tartsuk a benne foglaltakat – mindenképpen el kell felejtenünk, s meg kell barátkoznunk azzal a ténnyel is, hogy gyermekeink, tanítványaink ma már legalább olyan határfokkal (sőt!) szereznek információt az interneten szörfölve, mint egy valóságos könyvtárban téblábolva.

A szépirodalmi alkotások mellett a diákokra ma elsősorban az irodalom vizuális és populáris rétege képes hatást gyakorolni. Ezért mindvégig fontos, hogy tanulmányaik során az aktuális tananyag állandóan kapcsolatba kerüljön a mindennapi történésekkel, a hétköznapi digitális kultúrával, a tárgyi és szellemi környezet erőteljes vizualitásával, dinamikus változásaival. Ennek jegyében nélkülözhetetlen a Gutenberg-galaxis kultúrája mellett a jelen webkultúrájára való folyamatos utalás, továbbá az állandóan születő új műfajok beemelése a tanítási folyamatba.

A közelmúltban alapvetően átalakultak az irodalomtanítás „alapanyagá”-nak, magának a könyvnek, illetve az írásművek születésének technikai körülményei, a könyvnyomtatás munkafolyamata és technológiája, a folyóiratok, a heti- és napisajtó jellege és összetétele. Látnunk kell ezzel összefüggésben, hogy az írásművek nagyobb része ma már eredendően nem kézzel írva, még csak nem is írógépen születik, sőt ezt a nagyobbik részt ki sem nyomtatják papírra, hanem mindörökre „megmarad” egy virtuális világban. – Mindezen technológiai változások következtében új beszédmódok, új poétikák és új irodalmi értékrendszerek, értelmezési módok, eddig ismeretlen korpuszok, textúrák születtek és vannak születőben.

A hagyományos irodalmi műfajok mellett – vagy helyett – pedig olyan megfogalmazásmódok kerülnek egyre inkább középpontba, amelyek alkalmassá válhatnak az ifjú generációk irodalom iránti érzékenyítésére, amelyek inspirációt adhatnak, felszabadíthatják és kreativitásra ösztönözhetik ezt a korosztályt.

Ezek közül kiemelkedik – és jelent projekt középpontjába került a régműltből hozott, de most reneszánszát élő *megzenésített vers* műfaja, a fiatalokat talán legközvetlenebbül megszólító *slam poetry* és a személyiségfejlődésben legsokrétűbb *drámapedagógia*.

A határmenti együttműködésben megvalósuló projekt olyan előadókat igyekszik bevonni és megszólaltatni, akik amellet, hogy műfajuk jeles képviselői, rendszeresen megfordulnak a fiatalok között, és élményeiket, tapasztalataikat is megosztják a hallgatósággal.

A LIBLAB-projekt az olvasásnépszerűsítéssel foglalkozó pedagógusoknak, könyvtárosoknak inspirációt adhat ahhoz, hogy diákjaiknak, olvasóiknak újabb és újabb módszerekkel igyekezzenek közelebb hozni a szépirodalmat. Van, akit a zenén keresztül, van, akit szunnyadó költőtehetségének felébresztésével, másokat drámapedagógiával lehet megközelíteni. Talán nem is az oktatási, sokkal inkább a nevelési feladatokban hoznak áttörést ezek a gyakorlatok, hisz tudjuk – kutatások egyértelműen bizonyítják –, hogy az érzelmi intelligencia fejlődéséhez elengedhetetlen a történetek, versek, dalok megismerése, megértése és megszeretése. A *Partnerséget építünk* projekt minden résztvevője, előadója arról tanúskodik, azt üzeni, hogy lelkesedéssel, szeretettel, hatalmas szakmai tapasztalattal igenis érdemes, kell ezt az utat járni!

Dr. habil Fűzfa Balázs PhD
irodalomtörténész, egyetemi docens
és
Süth Gabriella
irodalomtanár, szerkesztő